

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра культурології

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
КУЛЬТУРА ПОСТМОДЕРНУ
Підготовки магістра
Спеціальності 034 Культурологія
Освітньо-професійної програми «Культурологія»

Луцьк – 2023

Силабус навчальної дисципліни «Культура постмодерну» підготовки магістра культурології (другий освітній рівень), галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія, за освітньо-професійною програмою «Культурологія».

Розробник: Т. Пригода-Донець, доцент кафедри культурології, доцент, кандидат філософських наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Пригода-Донець Т. М.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри культурології
протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Столярчук Н. М.

I. Опис освітнього компонента

II. Інформація про викладача (- ів)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітньо-наукова програма: Культурологія Освітній рівень: Магістр культурології	Нормативна
Кількість годин / кредитів 90/3		Рік навчання – 1 курс
		Семестр – 1 семестр
		Лекції – 26 год.
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) – 26 год.
		Самостійна робота - 34 год.
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: Пригода-Донець Таміла Миколаївна

Науковий ступінь: кандидат філософських наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри культурології

Контактна інформація: моб. тел. 0505393317

ел. адреса: tamprygoda@gmail.com

Дні занять: вересень-грудень 2023 року

Розклад занять: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/Denna-3-sem.pdf>

(

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Освітній компонент «Культура постмодерну» є нормативною навчальною дисципліною в ОПП «Культурологія» з підготовки магістрів за спеціальністю 034 Культурологія, передбачає вивчення постмодерного дискурсу сучасної культури, багатогранний і плюралістичний аналіз основних тенденцій актуальної культури.

Зміст дисципліни.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є постмодерний дискурс культури. У запропонованому курсі презентується багатогранний і плюралістичний аналіз суперечливих і складних тенденцій актуальної культури. Сучасна культура осмислюється у контексті

загальноєвропейської історії культури, як один із етапів становлення західної культурної свідомості (премодерн, модерн, постмодерн), як важлива ланка цілісної концептуальної рамки у вивченні основних культурних феноменів і процесів. Постсучасність розглядається як досить дискусійне явище і в культурі, і в культурології, фрагментарне, незавершене, нелінійне, з акцентами на іншості, маргинальності, різоматичності, виключності, одиничності якостей, подій, постатей, перспектив тощо. Перший змістовий модуль присвячений власне методологічним аспектам постсучасності (філософський дискурс, основні тези і кейси, специфіка постмодерністських та постструктуралістських концепцій дослідження культури). Другий модуль – звернення до власне культурних явищ (література, арт-практики, архітектура, урбаністика, історіографія тощо)

2. Пререквізити

Вивчення курсу передбачає використання знань, набутих із таких навчальних дисциплін як «Сучасна культура», «Культура Нового часу», «Естетика і філософія мистецтва», «Філософія», «Філософія культури», «Медіакультура», інші.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання навчальної дисципліни «Культура постмодерну» є ознайомити студентів з основними тенденціями новітньої культури та її теоретичного дискурсу. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є формування основ культурологічного осмислення актуальних проблем сучасної культури у загальному (методологічному, історико-культурному, філософському) культурному контексті, з'ясування філософсько-естетичних ідей постмодерної практики; аналіз актуальних процесів у мистецькій сфері; окреслення основних тенденції в сучасній культурі та її перспектив.

4. Результати навчання (Компетентності).

Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 6. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності (ФК):

- ФК 1. Усвідомлення взаємозв'язку культурних текстів та контекстів.
- ФК 2. Здатність до оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності.
- ФК 4. Усвідомлення соціальної та етичної місії культуролога, а також можливостей та особливостей практичного використання культурологічного знання.
- ФК 6. Здатність критично осмислювати історичні здобутки та новітні досягнення культури.
- ФК 10. Здатність здійснювати експертизу культурних об'єктів та культурних процесів, їх критичний аналіз із застосуванням сучасних методів культурології.
- ФК 11. Здатність використовувати сучасні методи та інструменти культурології, методи аналізу даних та інформаційні технології для проведення наукових досліджень, аналізувати і презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 1. Розуміти специфіку та особливості реалізації культурних ідей, образів, та смислів, а також критично оцінювати можливості їхньої інтерпретації для розв'язання суспільно-значимих проблем.
- ПРН 2. Аналізувати текстові та візуальні джерела інформації щодо культурних явищ та процесів, верифікувати інформацію у відповідності до професійних задач.
- ПРН 6. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для

- обговорення професійних питань, презентації результатів досліджень та проектів.
- ПРН 7. Оцінювати історичні здобутки та новітні досягнення культурології.
- ПРН 13. Збирати, аналізувати та оцінювати емпіричні факти та здійснювати їх інтерпретацію у відповідності до сучасних теоретичних уявлень відповідного напрямку культурології.
- ПРН 14. Планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження у сфері культурології, генерувати та перевіряти гіпотези, збирати докази та аргументувати висновки.

V. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Постмодерна культур-рефлексія						
Тема 1. Смысловий ландшафт постсучасної культури	15	4	4	6	1	ДС/8
Тема 2. Постмодерний культурологічний дискурс	15	4	4	6	1	ДС/4+ Р/4
Тема 3. Футурологія. Постнаука. Штучний інтелект. Нові медіа	12	4	4	4		ДС/4
Модульна контрольна робота						МКР/30
Разом за модулем	42	12	12	16	2	50
Змістовий модуль 2. Сучасна культура: постмодерна реальність						
Тема 4. Архітектура постмодернізму	12	4	4	4		РМГ/4+ Р/4
Тема 5. Літературний процес: література і літературознавство	14	4	4	6		РМГ/4
Тема 6. Актуальне мистецтво	11	4	2	4	1	РМГ/4
Тема 7. Урбаністика: новий урбанізм, мікроурбаністика. Глобалізація. Глокалізація	11	2	4	4	1	РМГ/4
Модульна контрольна робота						МКР/30
Разом за модулем 2	48	14	14	18	2	50
Всього годин / Балів	90	26	26	34	4	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, РМГ – робота в малих групах, МКР – модульна контрольна робота, РНП – реферування наукових публікацій за темою, або ж аналітичне есе.

Завдання для самостійного опрацювання.

1. Премодерн, модерн, постмодерн як концептуальна модель європейської культурної свідомості.
2. Іншість (алтерність) як спосіб існування.
3. Сучасна філософія як «переописання» (Р. Рорті).
4. Втома від постмодерну.
5. Дегуманізація та деантропологізація в сучасній культурі.
6. Екологічні тенденції в сучасній архітектурі.
7. Літературний процес у сучасній Україні.
8. Післячорнобильський літературний дискурс.

9. Проблема «смерті мистецтва».
10. Урбаністичні тенденції в Україні.
11. Усвідомлене споживацтво як актуальна тенденція.
12. Постпостмодерн в культурі.
13. Метамодернізм як новітня ідеологія.
14. Постетика: основні тенденції.
15. Феномен тілесності і тілесних стратегій у сучасному культурологічному дискурсі.

IV. Політика оцінювання

Процес навчання є творчим, відкритим до дискусії та обговорення запропонованих тем. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо аспірант був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання самостійно та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Терміни і умови перескладання визначаються деканатом відповідно до рекомендацій навчального відділу, вони можуть корегуватися викладачем за попередньою домовленістю з аспірантом в залежності від ситуації і конкретних обставин.

V. Підсумковий контроль

Залікове оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені цим силабусом.

Підсумковий іспит проводиться в формі співбесіди відповідно до питань екзаменаційного білету. На іспит виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (макс = 40 балів)							Модульний контроль		Загальна кількість балів
Модуль 1							Модуль 2		
Змістови модуль 1			Змістовий модуль 2				МКР 1	МКР 2	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7			
8	8	4	4	8	4	4	30	30	
40							60		

**Максимальна кількість балів,
яку може отримати студент за види навчальних робіт:**

Семінарські заняття (за роботу на одному занятті – 4 бали; у тому числі – відповідь на питання – 3 бали, доповнення – 1 бал) – макс 40 балів;
модульна контрольна робота 1 – макс 30 балів;
модульна контрольна робота 2 – макс 30 балів.

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- комплексний підхід до питань курсу,
- культура диспуту,
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

Самостійної та індивідуальної роботи (проблемні завдання, реферати, творчі роботи):

- поглиблене вивчення джерел,
- опрацювання категоріального апарату;
- актуальність та складність обраної проблеми;
- змістовність, глибина розкриття теми;
- вміння аргументовано і коректно відстоювати власну позицію,
- творчий підхід, самостійність мислення.

Повне й глибоке змістовне розкриття питань по темі оцінюється 4 балами; достатній рівень розкриття – 3 балами; часткове розкриття – 2 балами; поверхневе й неповне розкриття – 1 балом; якщо зміст теми зовсім не розкрито – 0 балів.

Питання до іспиту

1. Премодерн, модерн, постмодерн як смислова метаморфоза європейської культурної свідомості.
2. Архітектура постмодернізму: основні ідеї.
3. Футурологія: трансформація світу і людини.
4. Основні архітектурні стилі кінця ХХ-початку ХІХ століття.
5. Урбаністика: основні ідеї.
6. Феномен креативності у сучасній культурі.
7. Від етики до постетики.
8. Основні чинники сучасної цивілізації: стратегії виходу.
9. Штучний інтелект як фундаментальний науковий напрямок інтелектуальної діяльності.
10. Феномен інтерактивної комп'ютерної графіки.
11. Проблема творчості та самоздійснення в постмодерні.
12. Постмодерн та авангард: історичне та ідеологічне співвідношення.
13. Проблема децентрації в сучасній культурі.
14. Постмодерністська чуттєвість.
15. Альтернативне літературознавство як творчість.
16. Текст як культурна реальність.
17. Текстівір: методологічні відмінності.
18. Нарратив і дійсність в постмодерні.
19. "Смерть автора" як феномен сучасної культури.
20. "Кінець філософії": проблема прочитання.
21. Дискурс "занепаду Європи": негатив і позитив.
22. Феномен сучасного літературного процесу.
23. Літературознавство як література.
24. Постмодерний синтез мистецтв.
25. Антимистецтво у мистецтві. Проблема "смерті мистецтва".
26. Процесуальні форми в мистецтві: пошук простору.
27. Феномен сучасної постмодерністської художності.
28. Постмодернізм в архітектурі.
29. Проблема маніпуляції суспільною свідомістю.
30. Глобалізаційні та антиглобалізаційні процеси в сучасній культурі.
31. Феномен цифрових технологій у сучасному арт-просторі.
32. «Суспільство спектаклю» Гі Дебора.
33. «Ніцше» Ж. Делеза.
34. «Від твору до тексту» Р. Барта.
35. «Смерть автора» Ж. Бодрійяра.
36. «Симулякри і симуляції» Ж. Бодрійяра.
37. «Прозорість зла» Ж. Бодрійяра.
38. «Різома» Ж. Делеза і Ф. Гваттарі.
39. «Археологія знання» М. Фуко.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання

82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Барт Р. Америка (будь-яке видання)
2. Барт Р. Від твору до тексту (будь-яке видання)
3. Барт Р. Смерть автора (будь-яке видання)
4. Барт Р. Задоволення від тексту (будь-яке видання)
5. Барт Р. Міфології (будь-яке видання)
6. Бодрійяр Ж. Прозорість зла (будь-яке видання)
7. Бодрійяр Ж. Символичний обмін і смерть. К., 2004.
8. Бодрійяр Ж. Симулякри і симуляції. К., 2004.
9. Гатальська С. М. Філософія культури. / С. М. Гатальська – К., 2005.
10. Гендерна перспектива. – К., 2004.
11. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. / Т. Гундорова – К., 2005.
12. Гусаченко В. В. Трасгресии модерна. Харків, 2001.
13. Делез Ж. Логіка смислу (будь-яке видання)
14. Делез Ж. Ніцше (будь-яке видання)
15. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. Львів, 2004.
16. Енциклопедія постмодернізму. К., 2003
17. Забужко О. Шевченків міф України. Спроба філософського осмислення. К., 2003.
18. Зубрицька М. Nomolegens: читання як соціокультурний феномен. / М. Зубрицька – Львів, 2004.
19. Коннор С. Теоретики постмодерну // Всесвіт. – 1998. - № 1. – С.117-125.
20. Левчук Л.Т. Західноєвропейська естетика ХХ століття. – К., 1998.
21. Лук'янець В. С., Соболев О. М. Філософський постмодерн. К., 1998.
22. Маркузе Г. Ерос і цивілізація. Одномерна людина. Дослідження ідеології розвиненого індустріального суспільства (будь-яке видання)
23. Мерло-Понті М. Око і дух (будь-яке видання)
24. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття (будь-яке видання)
25. Мерло-Понті М. Видиме й невидиме. К., 2003.
26. Неборак В. Введення у Бу-Ба-Бу. / В. Неборак – Львів, 2003
27. Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. К., 1994.
28. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К., 1998.
29. Павличко С.Д. Теорія літератури. К., 2005
30. Постмодерн: проблема культурної гомогенізації та гетерогенізації. В кн.: Лук'янець В., Соболев О. Філософський постмодерн: Навч. посібник. Київ, 1998.
31. Рюс, Жаклін. Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки / пер.з фр. Київ, 1998.
32. Сартр Ж.-П. Буття і Ніщо. – К., 2001.
33. Соболев О. М. Постмодерн і майбутнє філософії. К., 1997.

34. Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія. – К., 1996.
35. Сучасне природознавство: когнітивний, світоглядний, культурно-історичний виміри. – К., 1995.
36. Фуко М. Ніцше (будь-яке видання)
37. Фуко М. Археологія знання (будь-яке видання)

Схвалено Вченою радою

Волинського національного університету імені Лесі Українки

Протокол № від 20 р.

Погоджено:

Проректор з навчальної роботи та рекрутації

проф. Ю. В. Громик

Проректор з навчально-виховної роботи
та комунікацій

доц. Н. Б. Благовірна